

beszédék mellett. Érdekes, hogy egy hónappal korábban téves kijelentést tett a Holocaustról, azt állítva, hogy a magyar zsidóság és különösen a vidéki zsidóság sorsa a nyilas hatalomátvétel, vagyis 1944. október-15. után pecsételődött volna meg. Lásd Karsai László, „Magyarország a Holocaust után”, *i. m.*, 60. o. 1993 nyarán Szűrös egy darabig Csurkával, a Magyar Demokrata Fórum levitézlett antiszemitéjével kacérkodott.

57. Lásd *Szombat*, 1990. január.

58. A nyilatkozat szövegét lásd az *Új Élet* 1990. augusztus 1-jei számában. Angolul: *Christian-Jewish Relations*, 23. (1990), 1. 43–45. o.

59. Az ismert magyar szobrász, Varga Imre műve, amelynek elkészültét a New York-i Emanuel Alapítvány támogatta, a budapesti Dohány utcai zsinagóga kertjébe került.

60. Beszédükből részleteket közölt az *Új Élet* 1990. július 15-i száma.

61. Érdekes módon ugyanezeket az érveket használják Romániában a Ion Antonescu marsall rehabilitációjáért indított kampányban. A történelemtisztogatók ott is szinte minden felelősséget a németek és „néhány túlbuzgó vasgárdista” nyakába varrnak a zsidók tömeges meggyilkolásáért. A történelmi tény azonban az, hogy a majd 600 000 magyar és a mintegy 270 000 román zsidót Horthy, illetve Antonescu uralma alatt gyilkolták meg. A tömeges deportálások idején sem a nyilasok, sem a vasgárdisták nem voltak hatalmon.

62. Fónay Jenő, a Magyar Demokrata Fórum jobbszárnyának egyik vezéralakja, a Politikai Foglyok Szövetségének vezetője például úgy nyilatkozott, hogy aki 1992-ben akarja elítélni a fasizmust, az szégyentelen bolsevik bérenc. George Hodos, „Antisemitism in Hungary”, *i. m.*, 25. o.

63. Ezt állította többek között Kéri Kálmán tábornok, a Magyar Demokrata Fórum parlamenti képviselője is. A részletekre nézve lásd Karsai László, „A Shoah a magyar sajtóban”, *i. m.*, 67–69. o.

64. Lásd például Farkas Barnának, a Kanadában élő egykori csendőrtisztnek az „Azonos mércével...” c. levelét a *Magyar Fórum* 1992. május 14-i számában.

65. Erre az álláspontra helyezkedett többek között Balsai István igazságügy-miniszter is. 1992 júniusában, a kárpótlásokról nyilatkozva hangsúlyozta, hogy a zsidók tömeges legyilkolása nem magyar területen történt, és mivel addigra Magyarország elveszítette szuverenitását, nem tükrözte a magyar hatóságok akaratát. *Népszabadság*, 1992. június 2.

66. Horthy Miklós a portugáliai Estorilban, 1957. február 9-én, 88 éves korában halt meg. Földi maradványait hazahozták, és szülővárosában, Kenderesen 1993. szeptember 4-én temették el felesége és legkisebb fia hamvaival együtt. Mit sem törődve azzal, hogy kormányzása idején vesztette életét majdnem 600 000 magyar zsidó, a nacionalisták az egykori kormányzót mint hazafit, a határrevíziók bajnokát és antikommunistát ünnepelték. Magánjellegűnek kikiáltott temetésén majdnem 50 000 ember jelent meg, köztük az Antall-kormány hét tagja: Boross Péter belügyminiszter, Balsai István igazságügy-miniszter, Für Lajos honvédelmi miniszter, Surján László népjóléti miniszter, Kiss Gyula mezőgazdasági miniszter, Szabó Tamás, a privatizálással megbízott miniszter és Kádár Béla külgazdasági miniszter. Horthy újratemetésének jelentőségéről lásd Randolph L. Braham: „Horthy politikai feltámadása.” *Népszabadság*, 1993. augusztus 27.

67. Lásd az 56. jegyzetet.

68. A miniszterelnök Keller Lászlóhoz, az Emanuel Alapítvány elnökéhez 1994 júliusának elején írott levelében fejtette ki nézeteit. *Új Kelet*, 1994. július 8. Mónus